

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.

România și străinătate:

Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULŪ XLVII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primesou. — Manuscripte nu se retrămit.

NR. 187.

Duminică 7 (19) Octomvre

1884.

Nou Abonamentŭ

la

„Gazeta Transilvaniei.”

Cu 1 Octomvre st. v. 1884 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care invităm pe onorații amici și sprijinitori ai fôiei noastre.

Abonamentul: Pentru Austro-Ungaria cu posta: pe trei luni 3 fl., pe șese luni 6 fl., pe unŭ an 12 fl. Pentru România și streinătate: pe trei luni 9 franci, pe șese luni 18 franci, pe unŭ an 36 franci.

Rugămŭ pe d-nii abonați, ca să binevoiască a-și reînoui de cu vreme prenumerările, pentru ca trimiterăa țiarului să nu se întrerupă.

REDACȚIUNEA „GAZETEI TRANSILVANIEI.”

Brașovŭ în 6 (18) Octomvre.

Protestulŭ alegătorilorŭ români din Bocșia în contra alegerii lui Ladislau Tisza a fostŭ respinsŭ de comisiunea judiciară a camerei ungare. Fratele ministrului-președinte nu putea rămâne de minciună față cu unŭ agitatorŭ „daco-românŭ”, asta eră de prevăduțŭ. Nu pentru aceea s'au comisŭ cu ocaziunea alegerii nenumăratele ilegalități, ca totŭ aceia cari le-au comisŭ să vină apoi să le dea pe față.

Proiectulŭ de adresă alŭ Tiszaiștilorŭ face multŭ șgomotŭ despre aceea, cum progresază statulŭ ungarŭ sub stégulŭ libertății și anume alŭ acelei libertăți, care pe toți fiii îi îmbrățișează cu egală iubire „aparțină ei ori-cărei rasse, confesiuni ori clase.”

Minciună și érašŭ minciună. Afacerea din Bocșia română o dovedesce. Acolo suntŭ numai alegători români. Ladislau Tisza a fostŭ impusŭ cu forța ca candidatŭ din partea guvernului. Inimile alegătorilorŭ erau numai cu candidatulŭ lorŭ naționalŭ Coriolanŭ Brediceanu. Stégulŭ libertății însă a fâlfâitŭ numai pentru Tisza Laszlo. Protestulŭ Bocșanilorŭ, ce l'amŭ publicatŭ în numărulŭ dela 4 (16) Octomvre, ne arată destulŭ de convingătorŭ câtŭ de mare a fostŭ desfrêulŭ „libertății”, de care s'au folositŭ organele guvernului, spre a scôte la alegere pe d-lŭ Tisza. Alegătorii români au fostŭ amenințați în totŭ modulŭ, s'au pusŭ în lucrare contra lorŭ tôte mijlocele de corupțiune, chiar și forța brutală și, vădëndŭ că nici așa nu merge, argrății guvernului au mersŭ până acolo cu libertatea, încâtŭ au falsificatŭ voturile alegătorilorŭ. Numai așa a fostŭ cu puțință a scôte din urnă cu șese voturi majoritate pe Ladislau Tisza, care eră cu totulŭ străinŭ alegătorilorŭ români din Bocșia.

Acésta este libertatea cu care se fălesce d-nu Max Falk în proiectulŭ de adresă?

Cu totulŭ altŭ nume îi dau domnii Apponyi și Iranyi. Ei vorbescŭ numai de „desfrêulŭ celorŭ dela putere,” care omórá adevărata libertate.

Recunoscemŭ, că ómenii opozițiunii maghiare nu se gândescŭ decâtŭ la interesele partidelorŭ lorŭ, când aruncă în fața guvernului grava acuzațiune, că la alegerile trecute a călcatŭ în picioare libertatea. Póte că ei ajungëndŭ la cârmă nu ar fi multŭ mai cruțători, față cu candidații noștri naționali, ca Tiszaiștii. Pentru acuma însă este de mare prețŭ pentru noi constatarea ce-o

facŭ proiectele lorŭ de adresă în privința ilegalităților și abuserilorŭ organelorŭ guvernului la alegerile trecute.

Vorbindŭ de multele și marile abuseri comise la alegerile trecute, proiectulŭ de adresă alŭ „partidei independenței unită cu cea dela 1848” dŭce:

„Totŭ felulŭ de corupțiuni, influințări neiertate, presiuni făcute de amployați asupra cetățenilorŭ, ce le-amŭ esperiatŭ în forțe multe cercuri, ici și colo chiar întrebuintarea directă a forței, înveninéză moravurile poporului, îlŭ demoraliséză, și alegerile nu mai potŭ fi considerate ca unŭ rezultatŭ alŭ liberei voințe a națiunei. Asemeni mijloce facŭ ca poporulŭ să-și pėrdă încrederea nu numai în camera deputațiilorŭ, ci și în sistemulŭ parlamentarŭ.”

Décă opoziționali unguri se temŭ că încă de aci încolo aderenții lor potŭ pierde încrederea în parlamentarismulŭ ungarŭ, noi din parte-ne îi putemŭ asigurá, că amŭ pierdutŭ o de multŭ.

Casulŭ cu alegerea forțată a lui Ladislau Tisza în cerculŭ Bocșei române este numai o verigă în lanțulŭ nesfêrșitŭ de nedreptățiri, ce amŭ avutŭ a le suferi până acuma din partea purtătorilorŭ stégului libertății tiszaiște.

Insemnámŭ dér pe ráboșŭ și sentința ce a adusŭ o comisiunea judiciară asupra protestului alegătorilorŭ noștri din Bocșia română și așteptámŭ, gata fiindŭ la noue desperate lupte și cu credință tare în cauza noastră sântă, sfîrșitulŭ întregi comedie a libertății maghiare.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.”)

Budapesta, 18 Octomvre. — Alegerea lui Ladislau Tisza în Bocșia română a fostŭ erŭ verificată. (!!!)

Contra alegerii lui Alexandru Karolyi s'a ordonatŭ cercetare.

Berlinŭ, 18 Octomvre. — Scirile răspândite de diferite țiare, că ambasadorulŭ Rusiei Orloff și-ar fi datŭ demisiunea, suntŭ neîntemeiate.

CRONICA POLITICĂ.

În 15 l. c. s'a începutŭ discuțiunea asupra adresei în camera ungară. Ea s'a introdusŭ prin discursurile lungi ale raportorilorŭ diferitelorŭ proiecte. Începutulŭ l'a făcutŭ raportorulŭ majorității Berzeviczy. După elŭ a urmatŭ noulŭ președinte alŭ „partidei independenței unită cu cea dela 1848.” Daniel Iranyi, s'a pronunțatŭ forțe categoricŭ în contra prelungirii períodei legislative și în contra tuturorŭ măsurilorŭ excepționale. Discursulŭ lui a fostŭ forțe aplaudatŭ din partea stângei. A urmatŭ comitele Albert Apponyi, care a pledatŭ pentru proiectulŭ de adresă alŭ opozițiunii moderate. Președintele antisemiticŭ br. Andreanszky a mărturisitŭ că fie-care Maghiarŭ este în ascunsŭ antisemitŭ. Elŭ și partida lui au celŭ puținŭ curagiulŭ să-o spună pe față că nu potŭ suferi pe Evrei. Când vomŭ fi în cea mai mare strimțore, bursa va refusá a ne dá împrumutŭ, de aceea ar fi mai cu minte ca să se introducă de pe acuma darea de bursă, care ar aduce nouă venite statului.

În ziua următoare, 16 l. c., ministrulŭ-președinte Tisza a declaratŭ, că nu póte primŭ interpretarea ce-o dau foile vienese pasagiului din proiectulŭ de adresă privitorŭ la politica erterióră. N'am vrutŭ, dŭse elŭ, să ofensámŭ séu să respingemŭ nici o putere, care doresce susținerea păcii. Alianța cu Germania s'a încheiatŭ pentru susținerea păcii; eu atŭ am pututŭ am pledatŭ pentru ea și amŭ stăruițŭ,

ca să trăimŭ în intimă amicită. Pe câtŭ știu eu și sunt convinsŭ, scopulŭ alianței noastre cu Germania este apėrarea păcii europene contra ori-cărei eventualități. Efectulŭ alianței s'a manifestatŭ prin aceea, că a avutŭ o putere atractivă pentru tôte acelea puteri, cari asemenea voiescŭ susținerea păcii. Este forțe imbucurătorŭ, că se află mai multe puteri de acestea. — Mare tăcere a domnitŭ în cameră când ministrulŭ a făcutŭ acéstă declarațiune.

Domnii Poloni suntŭ încantați de proiectulŭ de adresă alŭ partidei liberale din parlamentulŭ ungarŭ și mai cu séma de pasagiulŭ acela, care vorbește despre politica esternă a monarhiei, pentru că proiectulŭ cuprinde în sine o săgétă îndreptată contra Rusiei. „Gazeta Narodova” își arată mulțămirea, că Ungurii în modŭ demonstrativŭ și-au manifestatŭ antipatia în contra Rusiei și în contra alianței cu acestŭ imperiu. Părerea care susține, că Ungurii chiar din considerațiunii de bună cuviință politică trebuiau să se ferescă de acestŭ afrontŭ față cu Rusia, o declară „Gazeta Narodova” de naivă.

Părerile Polonilorŭ despre proiectulŭ de adresă ungarŭ nu potŭ surprinde pe nimeni, dŭce „N. fr. Presse.” Scimŭ că contele Dzeduszycki, pledândŭ pentru realizarea tradițiilorŭ Iagelonilorŭ, a dŭsŭ că eliberarea Polonilorŭ neaustriaci trebuie să fie ținta Austriei. Dér entusiasmulŭ ce l'a provocatŭ proiectulŭ de adresă ungarŭ la dușmanii înversunați ai orŭi cărei relațiuni pacifice dintre Austro-Ungaria și dintre Rusia, adauge „N. fr. Presse,” ar puté servi în Pesta ca îndegetare, pentru ce scopuri se póte exploata pasagiulŭ din proiectulŭ de adresă despre relațiunile esterne ale monarhiei.

În ședința dela 15 l. c. a dietei boeme a prezentatŭ comitele Henricŭ Clam-Martinitz o propunere, prin care cere, ca la tôte scótele medie din Boemia susținute de statŭ, fără deosebire decă suntŭ cehe séu germane, să se introducă limba a doua a țerei ca studiu obligatŭ pentru toți școlarii, ai cărorŭ părinți nu au cerutŭ anume dispensarea lorŭ dela învățarea acestei limbi. Germanii, cari ar voi să evite câtŭ mai multŭ ca copiii lorŭ să fie constrinși a învăța și limba boemă, dŭcŭ că acéstă propunere stă în contradicere cu „legea Kviczala,” despre care amŭ vorbitŭ în numărulŭ trecutŭ.

După cum află o fôia din Berlinŭ, Anglia are de gândŭ, ca să mērgă la conferința, care se va adună pentru cestiunea Congului, numai sub condițiune, decă aceea conferință va luá concludere numai cu privire la căștigarea teritoriilorŭ africane, cari încă nu se ținŭ de nici unŭ statŭ eurcpenŭ. Décă Anglia face dependentă participarea sa la conferință numai dela acéstă condițiune, apoi dorința ei s'a împlinitŭ prin răspunsulŭ ce l'a datŭ cancelarulŭ germanŭ baronului Courcel din 13 Septemvre. „Noi avemŭ de scopŭ — serie Bismark — să căutámŭ negoțului germanŭ din Africa puncte accesibile, cari nu depindŭ de alte staturi europene. Pe lēngă aceea asiguréză baronulŭ Courcel în depeșa din 29 Septem., că Francia n'are de gândŭ, ca să estindă regimulŭ, ce se va stipulá pentru Congo, și pentru coloniile sale din Gabou, Guinea și din Senegalŭ. După spectațiunile lui „Times,” Anglia ar pretinde Nigerulŭ și teritorulŭ séu pentru sine. După cum comunică unele foi, împēratulŭ Germaniei s'ar fi adresatŭ printr'o scrisóre în cestiunea Congului și către regele Portugaliei. Ministrulŭ Portugaliei, care petrecŭ mai multŭ timpŭ în Berlinŭ, duse împēratului Germaniei răspunsulŭ regelui Portugaliei. Cuprinsulŭ scrisorii împērătesci nu este cunoscutŭ, totuși se presupune, că ea nu s'a atinsŭ de conflictulŭ dintre Portugalia și dintre Association Africaine pentru teritorulŭ de pe țermulŭ rŭului Congo.

PROIECTULŪ DE ADRESA ALŪ ANTISEMIȚILORŪ,

În numărulŭ de erŭ alŭ fôiei noastre amŭ datŭ la „Cronica politică” unele amēnunte despre proiectulŭ de adresă alŭ antisemițilorŭ, în care se afirmă, că jidovii suntŭ domnii banului în Ungaria și că prin influința lorŭ dispunŭ de statulŭ ungarŭ.

Credemŭ, că intereséză pe cetitorii noștri să cunoscă

primu ca noi să fim cu multu mai îngrijați decâtu fran-

Acestă situațiune îngrijitoare mai pentru toate statele

Englesii însă mai observă Europei și o altă surprin-

In fața acestei situațiuni lumea producătoare se in-

Intru cât privește industria, Revista noastră a pu-

După-ce Romanii eșiră cu cuceririle lorū dintre

Dară între Romanī și între Grecī a existatū ore-care

Indată ce Romanii veniră in atingere mai antāiu

vinđi séu nu vinđi grāu, trebuie sē cumperi incālțāminte

DIVERSE.

Rochefort s'a duelatū in 10 l. e. cu căpitanulū

Călugării chartreusienī și-au serbatū in ȃilele

trimitū la dēnsulū constau numai din bărbați bētrāni de

Mijlōce in contra inmulțirii șōrecilorū de cāmpū.

† Necrologū. — Ionū Onițiu jun., proprietarū și

Fie-i țerina ușōrā.

BIBLIOGRAFIA.

A apărutū de sub presā partea a doua din Ne-

Țara nouā revistā sciințificā, politicā, economicā, și

Noulū cālindarū de casā

RECTIFICARE

Editorū: Iacobū Mureșianū. Redactorū responsabilū: Dr. Aurel Mureșianū.

arētātū, ca și atingerea Romanilorū cu Grecii, mei antāiu

toriosulū Romanū fū invinsū de Greculū in-

Numai Romanilorū nu li-s'a intēmplatū nenorocirea,

(Va urma).

Cursul la bursa de Viena
din 17 Octomvre st. n. 1884.

Rentă de aur ungară 6%	123.05	Bonuri croato-slavone	100.—
Rentă de aur 4%	93.05	Despăgubire p. dijma de vin ungar.	98.25
Rentă de hârtia 5%	88.70	Imprumutul cu premiu ungar.	114.80
Imprumutul căilor ferate ungare	142.75	Losurile pentru regulara Tisei și Segedinului	115.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungar. (1-ma emisiune)	96.70	Renta de hârtia austriacă	80.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungar. (2-a emisiune)	119.30	Renta de arg. austr.	82.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungar. (3-a emisiune)	193.75	Renta de aur austr.	103.05
Bonuri rurale ungare	100.75	Losurile din 1860	135.25
Bonuri cu cl. de sortare	99.65	Acțiunile băncii austro-ungare	860.—
Bonuri rurale Banat-Ti-mișu	99.75	Act. băncii de credit ungar.	283.40
Bonuri cu cl. de sortare	99.25	Act. băncii de credit austr.	287.40
Bonuri rurale transilvane	99.75	Argintul — Galbin	5.78
		impărătesc	5.78
		Napoleon-d'ori	9.68 1/2
		Mărci 100 imp. germ.	59.80
		Londra 10 Livres sterlinge	122.—

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 4 Octomvre st. v. 1884.

	Cump.	vënd.
Renta română (5%)	92	
Renta rom. amort. (5%)	93 7/8	
convert. (6%)		
Impr. oraș. Buc. (20 l.)		
Credit fonc. rural (7%)		
" " " (5%)		
" " " urban (7%)		
" " " (6%)		
" " " (5%)		
Banca națională a României	1410	1420
Ac. de asig. Dacia-Rom.	367 1/2	371 1/2
" " Națională		
Aur	6 %	
Bancnote austriace contra aur	2.07	2.08

Cursul pieței Brașov
din 18 Octomvre st. n. 1884.

Bancnote românesce	Cump.	9.06	Vënd.	9.06
Argint românesce		9.—		9.06
Napoleon-d'ori		9.65		9.67
Lire turcesce		10.92		10.98
Imperiali		9.90		9.93
Galbeni		5.66		5.68
Scrisurile fonc. » Albina		100.—		101.50
Ruble Rusesci		122.—		123.—
Discontul		7—10 %		pe an.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungăria lui Gross (în casa prefecturii.)

Acei domni abonați ai noștri, cari au plătit prețul abonamentului pe jumătate de an și seu pe un an, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugați a ne trimite diferența prețului urcăt delă 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.“

bucata **fl. 1,20** duzina **fl. 12**

Elegante! Moderne! Bune! Eftine!

Nu există ceva mai bun, mai durabil, mai efinu, ca pălăriile mele fabricate după propria'mi metodă cu puterea aburului, și premiate dela multe esposiții. Cele mai escelente sunt

„Pălării“ — „Burgese“

din păsă fină și môle pentru domni și copii, in ori ce mărime, pentru ori ce clasă, pentru sëraci și bogati, pentru cavaleri, pentru burghesi și lucratori, in diferite 16 colori, mai multe cenușii, catenii, măslini și verđi, impetritate, albastre și negre, nuanțe deschise și închise. — Din cauza fineței, efinătăței și durabilităței acestor pălării, se ceru de prin totă lumea.

Trimiterea prin provincii prin remburse.

Comandele prin scrisori se se facă la

Hrn. J. Fekete, Hut-Manufactur,
Wien, Mariahilf, Engalgasse Nr. 105.

Societatea comercială română Bassarabianu Calfoglu & Comp
BULETINŪ
BRĂILA 2 Octomvre 1884.

Vëndător	Cumperător	Felul	Kilo	Libre	Prețul	Notițe
D. C. Zavo dt.	Peirano Fils & C-ie.	Orzū	980	47 3/4	45	Slepp
Dim. Téténe	G. Mendl	Fasole	180	9/10	20	Caic
Janolescu dt.	dt.	Secare	110	54—	57	„
	L. Mendl & C-ie.	Porumbū	500	59 3/4	56	Magasi
	dt.	„	230	62—	59	„

Tarifa anuniurilor și inserțiunilor
în „Gazeta Transilvaniei.“

Anunciuri în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr.

Pentru inserțiuni și reclame pag. a III linia à „ — „

Pentru repețiri se acórdă următoarele rabate:

Pentru repețiri de 3—4 ori 10%

„ „ „ 5—8 „ 15%

„ „ „ 9—11 „ 20%

„ „ „ 12—15 „ 30%

„ „ „ 16—20 „ 40%

Dela 20 de repețiri în sus 50%

Pentru anuniuri ce se publică pe mai multe luni se facu învoiri și reduceri și peste cele însemnate mai sus.

Brașov 1/13 Mai 1884.

Mersul trenurilor
pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Teiuș-Arad-Budapesta				Budapesta-Arad-Teiuș.			
	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus		Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Teiuș	2.39	9.50	8.20	Viena	8.25	8.35	
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10	Budapesta	8.00	6.55	
Vințulu de jos	4.04	11.09		Szolnok	11.14	12.28	
Șibot	4.35	11.43		Arad	3.35	5.30	
Orăștia	5.02	12.13		Glogovaț	4.00	6.20	
Simeria (Piski)	5.44	1.22		Gyrok	4.16	6.39	
Deva	6.05	1.48		Pauliș	4.47	7.19	
Branicica	6.34	2.21		Radna-Lipova	5.02	7.39	
Ilia	7.01	2.54		Conop	5.25	8.11	
Gurasada	7.15	3.09		Bêrzova	5.57	8.49	
Zam	7.49	3.48		Soborșin	6.18	9.18	
Soborșin	8.32	4.37		Zam	7.11	10.27	
Bêrzova	9.19	5.30		Gurasada	7.48	11.18	
Conop	9.40	5.58		Ilia	8.22	11.57	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24	Branicica	8.40	12.27	
Pauliș	10.32	6.56	8.41	Deva	9.02	12.57	
Gyrok	10.48	7.15	9.01	Simeria (Piski)	9.32	1.45	
Glogovaț	11.17	7.48	9.30	Orăștia	10.12	2.58	
Arad	12.32	8.05	9.45	Șibot	10.47	3.46	
Szolnok	12.00	8.45	6.10	Vințulu de jos	11.14	4.20	
Budapesta	4.00	2.10	7.27	Alba-Iulia	11.46	5.06	
Viena	7.44	6.40	—	Teiuș	12.21	6.15	
	6.20	—	—		12.53	7.00	

Arad-Timișora			Simeria (Piski) Petroșeni		
	Tren omnibus	Tren de persoane		Tren omnibus	Tren de persoane
Arad	6.00	12.30	Simeria	3.08	
Aradul nou	6.26	12.54	Streiu	3.45	
Németh-Ságh	6.51	1.19	Hățeg	4.33	
Vinga	7.28	1.50	Pui	5.19	
Orczifalva	7.49	2.12	Crivadia	6.05	
Merczifalva	8.09	2.30	Banița	6.43	
Timișora	8.58	3.15	Petroșeni	7.00	

Timișora-Arad			Petroșeni—Simeria (Piski)		
	Tren de persoane	Tren omnibus		Tren omnibus	Tren de persoane
Timișora	12.25	5.00	Petroșeni	8.56	
Merczifalva	1.16	5.56	Banița	9.37	
Orczifalva	1.34	6.16	Crivadia	10.09	
Vinga	2.04	6.50	Pui	10.48	
Németh-Ságh	2.25	7.11	Hățeg	11.26	
Aradul nou	2.54	7.44	Streiu	12.06	
Arad	3.10	8.00	Simeria	12.37	

Bucata **fl. 1.20** Duzina **fl. 12.50**

Ușore ca péna! Elegante! Fôrte moderne!

Abia de o greutate de 60 grame!

Intre tôte pălăriile până acum fabricate nu va fi nici una care se fi ajunsu perfecțiunea, ca ușurele, modernele, de totu efinenele și la tôte esposițiile premiate

CELE MAI NOUE!

Pălării de „burgesi“
(„Bürger“ Hüte)

Aceste pălării sunt cele mai comode, din păsă fină, pentru Domni și Dame, băeți și fetețe, in tôte mărimile dorite, de diferite 10 fețe, cele mai multe, gris (cenușii), cafenii, albastre, verđi etc., lucrate superb la modă, și practice pentru ori ce clasă: pentru bogati și sëraci, pentru cavaleri și burghesi, potrivite pentru stradă, la promenadă, la vênat, la drum, așa dér, pălăria cea mai comodă, elegantă și efină, care s'a produsu până acum, pentru aceea și cele mai cerute și căutate in totă lumea.

— Trimeterea prin remburse. —

Din altă parte se anunță asemenea pălării, care însă nu sunt decât o imitația rea a pălăriilor mele.

De cualitatea cea mai bună și efină pălării se pot procură singur numai prin firma:

Gröste Hut-Agentur „Hecht,“
WIEN, I. Bez. Christinengasse G.
(Pentru imitația și reproducții se avertisză.)